

Қызметтердің сыртқы саудасына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

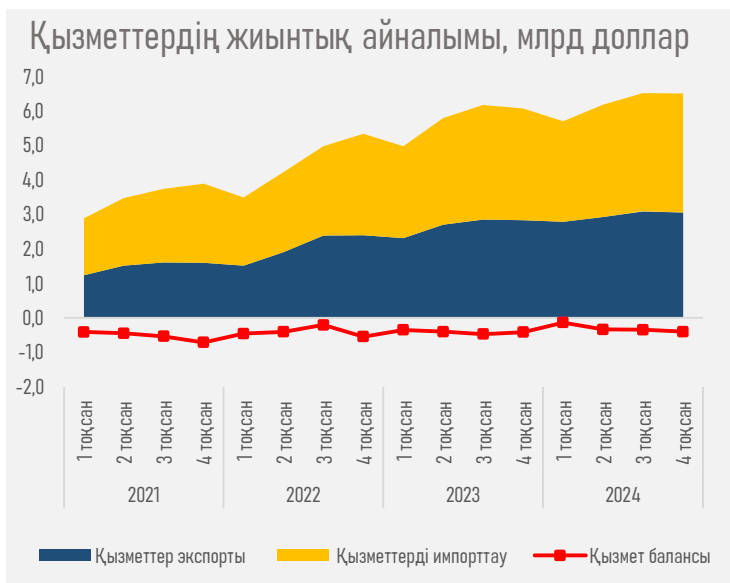
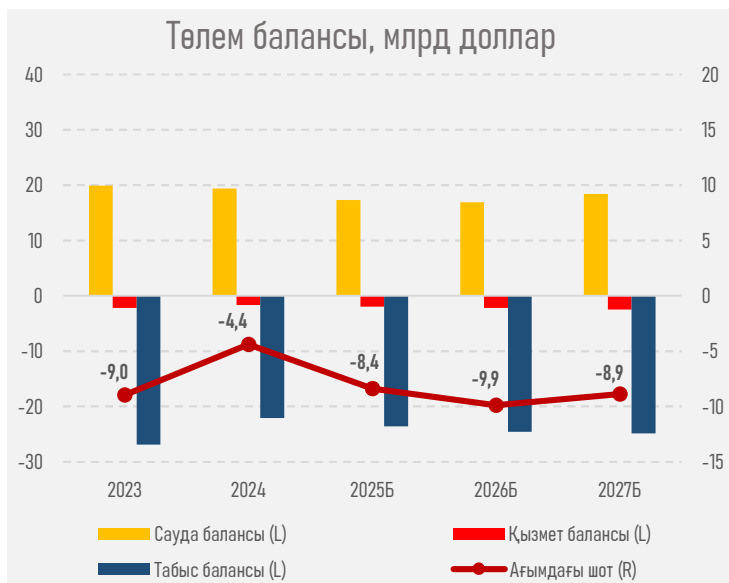
сәуір 2025 г.

Негізгі тенденциялар

- 2024 жылы ҚР қызметтерінің сыртқы саудасының айналымы өткен жылмен салыстырғанда 8,2%-ға ұлғайып, 24,9 млрд долларды құрады, бұл тарихи ең жоғары деңгейге айналды.
- Негізгі салым 10,8%-ға (11,8 млрд долларға дейін) өскен экспортты қамтамасыз етті, ал импорт 6,0%-ға (13,0 млрд долларға дейін) аз өсті. Нәтижесінде қызметтердің теріс сальдосы 1,2 миллиард долларға дейін қысқарды, бұл 2023 жылмен салыстырғанда 25,6%-ға төмен.
- Көлік қызметтері (экспорттың 47%), сапарлар (21%) және қаржылық қызметтер (8%) экспорттың маңызды бағыттары болып қала берді. Атап айтқанда, қаржылық және сақтандыру қызметтерінің экспорты 2023 жылмен салыстырғанда 123,9 млн долларға (+12%) ұлғайып, 1,2 млрд құрады.
- Импорт құрылымындағы үлестер сапарлар, көлік және сауда қызметтері, сондай-ақ жалпы импорттың 74%-дан астамын құрайтын кәсіби және консультациялық қызметтер сегментінде үстемдік етуді жалғастыруда.
- Сапарларға байланысты қызметтер импортының өсуі (+521 млн доллар) көшпелі туризмнің ұлғаюын, іскерлік және білім беру ұтқырлығының өсуін көрсетуді мүмкін. Инфрақұрылымның және ішкі туризм сапасының әлі де жеткіліксіз дамуы аясында Әуе қатынасы географиясының кеңеюі және шетелде шығындардың өсуі қосымша фактор болуы мүмкін.

- Қызмет түрлері бойынша экспорт динамикасы негізгі санаттар бойынша тұрақты өсуді көрсетеді — мәдениет және демалыс саласы (+25% ж / ж), телекоммуникация (+20%) және қаржылық қызметтер (+13%). Бұл цифрлық және креативті индустриялар саласындағы қазақстандық компаниялардың сыртқы экономикалық белсенділігінің кеңеюіне, сондай-ақ Қазақстанға шетелдік туристер мен іссапарлар ағынының ұлғаюына байланысты болуы мүмкін (2024 жылы Қазақстанға 1,3 млн шетелдік азамат келді, бұл 2023 жылмен салыстырғанда 19%-ға артық).
- Сонымен бірге телекоммуникациялық, компьютерлік және ақпараттық қызметтердің импорты 20,0% ж/ж-ға (-151,6 млн доллар), ал Көлік қызметтерінің көлемі 3,8%-ға (-131,4 млн доллар) қысқарды, бұл логистикалық тізбектерді оңтайландырумен де, сыртқы сауда белсенділігін түзетумен де байланысты болуы мүмкін.
- Осылайша, Қазақстанның қызмет көрсету секторы 2024 жылы айналым мен экспорт бойынша рекордтық көрсеткіштерге қол жеткізе отырып, оң серпінді көрсетті, бұл қазақстандық компаниялардың бәсекеге қабілеттілігінің өсуін және қаржы, акт және мәдени қызметтер сияқты жоғары бәсекеге қабілетті сегменттердегі олардың позицияларының күшеюін көрсетеді.
- Шетелдік туристік сапарлардың үстемдігін қоса алғанда, импорт жағында құрылымдық сын-қатерлер бір мезгілде сақталады. Бұл ел ішіндегі курорттық аймақтарды дамыту және ішкі туризмнің тартымдылығын арттыру қажеттілігін растайды.

Елдің төлем балансының құрылымы

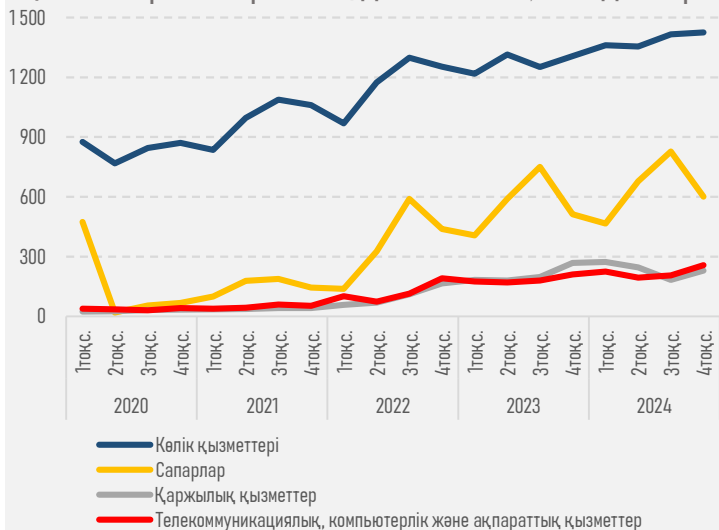

Ел қызметтерінің экспорт-импорт құрылымы

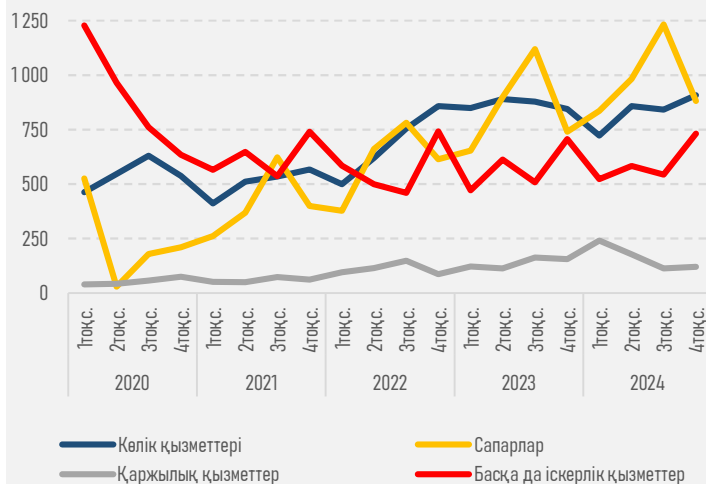

Түрлері бойынша қызметтер экспорты мен импортының серпіні

Қызметтер экспортының динамикасы, млн доллар

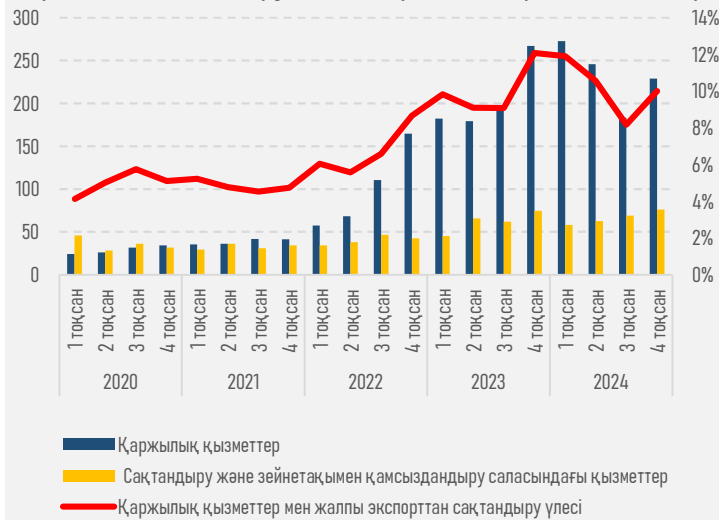

Қызметтер импортының серпіні, млн доллар

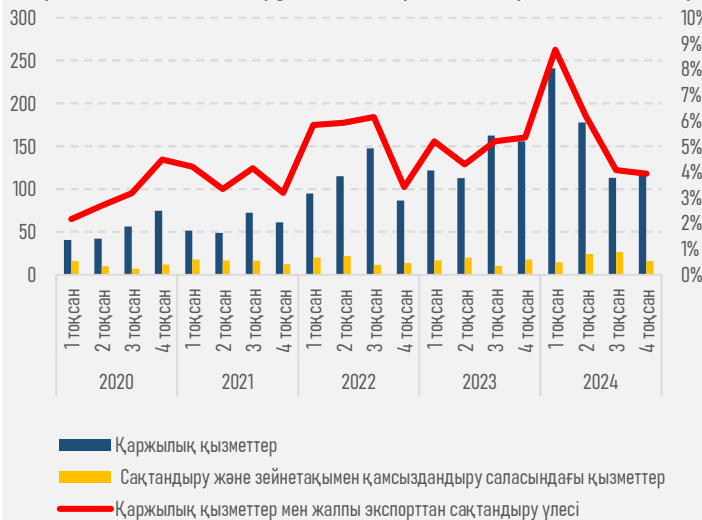

Қаржылық және сақтандыру қызметтерінің экспорты мен импорты

Қаржылық, сақтандыру қызметтерінің экспорты, млн доллар

Қаржылық, сақтандыру қызметтерінің импорты, млн доллар

Дереккөз: ҚРҰБ

© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2025

Резюме

Экспорттың жоғары өсуімен қолдау тапқан Қазақстан қызметтерінің сыртқы саудасының жиынтық айналымы 2024 жылы тарихи ең жоғары деңгейге — 24,9 млрд долларға (+8,2% ж/ж) жетті, бұл ЖІӨ динамикасы мен валюта нарығына пайдалы әсер етті.

Айрықша ерекшелігі экспорттық себеттің жоғары әртараптандырылуы болды, мұнда Көлік қызметтерінің дәстүрлі сегментінен басқа қаржы, телекоммуникация, мәдениет және бос уақыт сенімді өсуді көрсетті. Бұл қосылған құны жоғары және экспорттық әлеуеті бар секторларда сыртқы экономикалық қатысудың кеңеюін, сондай-ақ ЖІӨ динамикасындағы қызметтердің үлкен рөлін көрсетеді. Мәселен, 2024 жылдың қорытындысы бойынша елдің ЖІӨ-дегі қызметтердің үлесі бір жыл бұрынғы 56,4% көрсеткіштен 58,3% - ға дейін өсті.

Экономикадағы тауарлар өндірісіне қарағанда қызмет көрсету секторының басым болуы білімге, инновацияға және тұтынуға негізделген модельге көшуді көрсетеді. Бұл ауысуда ресурстарды шикізаттық емес бизнестің пайдасына қайта бөлу, кәсіпкерлік белсенділікті қолдау және қаржылық және технологиялық инновацияларды енгізудің драйвері бола отырып, банктер маңызды рөл атқарады.

Бұл ретте қызмет көрсету секторы салыстырмалы түрде жаңа бағытқа айналууда, онда Қазақстан тауарлардың қозғалысына жаһандық шектеулерді едәуір күшейту жағдайында экспорттық әлеуетті арттыруға қабілетті. Бұл қызмет көрсету секторын шикізатқа сұраныстың тұрақсыздығы және олардың бағасының жоғары құбылмалылығы аясында тұрақты өсу және экспорт әлеуеті бар бірнеше бағыттардың біріне айналдырады.

Тауарлардан айырмашылығы, қызметтер тарифтік кедергілерге аз ұшырайды, бұл әлемдік экономикадағы өсіп келе жатқан сауда үйкелісі жағдайында да сыртқы экспансияны арттыруға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, ішкі туристік өнім мен сервистердің тапшылығы сақталуда, бұл курорттық инфрақұрылымға инвестицияларды, мамандардың біліктілігін арттыруды және қолдаудың түрлі ынталандыру шараларын кеңейтуді талап етеді. Осы қадамдарды іске асыру шартымен қызмет көрсету секторы 2025 жылы және болашақта Қазақстанның тұрақты экономикалық өсуі мен халықаралық бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін қосымша негіз бола алады.